

Jak przekształcić rachunek przepływów pieniężnych na zgodny z MSSF?

Każda jednostka stosująca MSSF (niezależnie od jej wielkości czy rodzaju działalności) ma obowiązek sporządzenia rachunku przepływów pieniężnych i zaprezentowania go jako integralnej części sprawozdania finansowego. Spośród jednostek sporządzających sprawozdania finansowe na podstawie ustawy o rachunkowości obowiązek sporządzenia rachunku przepływów pieniężnych jako elementu sprawozdania finansowego mają tylko te jednostki, których sprawozdania podlegają obowiązkowemu badaniu.

W przeciwieństwie do rozwiązań ustawowych MSSF (a dokładnie: MSR 7 *Rachunek przepływów pieniężnych*) nie nakazują stosowania jednolitego formularza rachunku przepływów pieniężnych (ta zasada dotyczy też innych elementów sprawozdania finansowego), a jedynie zawierają wytyczne co do informacji, które należy zamieścić w sprawozdaniu finansowym, i wskazówki dotyczące układu sprawozdania.

Najważniejszą zasadą jest to, że poszczególne pozycje w sprawozdaniu finansowym są wykazywane osobno, gdy ze względu na rozmiar, charakter lub funkcję danej pozycji bądź sumy podobnych pozycji oddzielna prezentacja jest konieczna dla zrozumienia sytuacji finansowej jednostki, jej wyników finansowych lub przepływów pieniężnych. Jednak i tu MSSF są dość elastyczne. Oddzielna prezentacja wielu pozycji może być przedstawiona albo w podstawowym elemencie sprawozdania finansowego, albo w informacji dodatkowej. Nazwy i kolejność pozycji lub grupy podobnych pozycji można zatem zmieniać, także w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, odpowiednio do charakteru jednostki i jej transakcji.

Zgodnie z MSR 7 **odrębnego ujawnienia** w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wymagają m.in.:

- odsetki i dywidendy otrzymane i zapłacone (zaliczane do działalności operacyjnej, inwestycyjnej lub finansowej),
- przepływy pieniężne z tytułu podatku dochodowego (zaliczane do

działalności operacyjnej, chyba że można je powiązać z działalnością inwestycyjną i finansową),

- przepływy pieniężne z tytułu przejęcia lub sprzedaży jednostek zależnych lub innych części jednostki (zaliczane do działalności inwestycyjnej).

Wytyczne dotyczące sporządzania rachunku przepływów pieniężnych przez jednostki, które sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z UoR, zawiera KSR 1 *Rachunek przepływów pieniężnych*. Krajowe rozwiązania zasadniczo są zgodne z MSR 7, z tym że KSR 1:

- nie zawiera zagadnień specyfiki rachunku przepływów pieniężnych banków, zakładów ubezpieczeń i innych instytucji finansowych;
- bardziej szczegółowo niż MSR 7 określa zasady ujmowania poszczególnych pozycji rachunku przepływów pieniężnych jednostek innych niż banki i zakłady ubezpieczeń;
- nie zaleca odrębnego ujawniania w rachunku przepływów pieniężnych informacji dotyczącej przepływów z tytułu podatku dochodowego, natomiast zaleca włączenie jej do dodatkowych informacji i objaśnień do rachunku przepływów pieniężnych;
- w przypadku stosowania metody pośredniej ustalania przepływów działalności operacyjnej zaleca korygowanie wyniku finansowego netto (MSR 7 pozwala na korygowanie wyniku przed opodatkowaniem, co ma wpływ na występowanie lub wartość niektórych korekt wyniku);

- narzuca ściśle przypisanie odsetek lub dywidend zapłaconych lub otrzymanych do konkretnych rodzajów przepływów pieniężnych (działalności inwestycyjnej lub odpowiednio do działalności finansowej);
- zaleca, aby kredyt w rachunku bieżącym oraz w linii kredytowej wykazywać w rachunku przepływów pieniężnych per saldo w działalności finansowej (według MSR 7 niektóre jednostki mogą wykazać zmiany stanu kredytu w rachunku bieżącym jako element działalności operacyjnej lub jako ekwiwalent środków pieniężnych).

WAŻNE

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych te przepływy są prezentowane w podziale na przepływy z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej.

MSR 7 definiuje **działalność operacyjną** jako podstawowy rodzaj działalności powodującej powstawanie przychodów oraz każdy inny rodzaj działalności, która nie ma charakteru działalności inwestycyjnej i finansowej. Przykładami przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej są środki pieniężne (§ 14 MSR 7):

- otrzymane z tytułu sprzedaży dóbr i świadczenia usług;
- otrzymane z tytułu tantiem, opłat, prowizji i innych przychodów;
- zapłacone na rzecz dostawców dóbr i usług;
- zapłacone na rzecz i w imieniu pracowników;
- otrzymane od zakładów ubezpieczeń oraz zapłacone na ich rzecz z tytułu składek i odszkodowań, rent i innych świadczeń ubezpieczeniowych;
- zapłacone z tytułu podatku dochodowego lub otrzymane z tytułu zwrotu podatku dochodowego, chyba że w wyraźny sposób można je połączyć z działalnością finansową lub inwestycyjną;
- otrzymane oraz zapłacone z tytułu umów (dotyczących instrumentów

finansowych będących w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym).

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej mogą być prezentowane metodą bezpośrednią lub pośrednią, przy czym MSR 7 zaleca wykorzystywanie metody bezpośredniej.

Różnica między tymi metodami odnosi się wyłącznie do formy prezentacji przepływów działalności operacyjnej.

Za pomocą metody bezpośredniej ujawniane są główne kategorie otrzymanych i zapłaconych środków pieniężnych brutto. Metoda pośrednia polega natomiast na korygowaniu zysku lub straty o:

- skutki transakcji mających bezgotówkowy charakter,
- czynne i bierne rozliczenia międzyokresowe dotyczące przeszłych lub przyszłych wpływów bądź płatności środków pieniężnych dotyczących działalności operacyjnej,
- pozycje przychodowe i kosztowe związane z przepływami pieniężnymi z działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Działalność inwestycyjna jest działalnością polegającą na nabywaniu i sprzedaży aktywów trwałych oraz inwestycji krótkoterminowych niezaliczonych do ekwiwalentów środków pieniężnych. Tylko te nakłady, których rezultatem są aktywa ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, mogą być zaklasyfikowane jako działalność inwestycyjna. Przykładami przepływów pieniężnych wynikających z działalności inwestycyjnej są środki pieniężne (§ 16 MSR 7):

- zapłacone w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz innych aktywów trwałych (do tych płatności zalicza się środki związane z aktywowanymi kosztami prac rozwojowych oraz wytworzonymi w obrębie jednostki rzeczowymi aktywami trwałymi) oraz otrzymane z tytułu ich sprzedaży;

- zapłacone w celu nabycia instrumentów kapitałowych lub instrumentów dłużnych innej jednostki oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach (inne niż płatności za instrumenty uznane za ekwiwalenty środków pieniężnych lub za instrumenty będące w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym);
- otrzymane ze sprzedaży instrumentów kapitałowych lub instrumentów dłużnych innej jednostki oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach (inne niż środki pieniężne otrzymane za instrumenty uznane za ekwiwalenty środków pieniężnych lub za instrumenty będące w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym);
- wpłacane jako zaliczki, a także pożyczki udzielane stronom trzecim (inne niż zaliczki i pożyczki wpłacane i udzielane przez instytucje finansowe);
- otrzymane ze spłat zaliczek oraz pożyczek udzielonych stronom trzecim (innych niż zaliczki i pożyczki wpłacane i udzielane przez instytucje finansowe);
- zapłacone/otrzymane z tytułu umów terminowych typu *futures* i *forward*, umów dotyczących opcji oraz umów zamiany typu swap, chyba że umowy są w posiadaniu jednostki z przeznaczeniem handlowym lub gdy zapłacone/otrzymane środki pieniężne zostały zaliczone do działalności finansowej.

Działalność finansowa jest działalnością, w wyniku której zmianie ulega wysokość i struktura wniesionego kapitału własnego oraz zadłużenia jednostki. Jako przykłady przepływów pieniężnych powstających w wyniku działalności finansowej można podać (§ 17 MSR 7):

- wpływy pieniężne z emisji akcji lub innych instrumentów kapitałowych;
- środki pieniężne zapłacone na rzecz właścicieli z tytułu nabycia lub spłaty udziałów w jednostce;
- wpływy środków pieniężnych z tytułu emisji obligacji, udzielenia

kredytów, emisji weksli, bonów, pożyczek hipotecznych oraz innych krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek;

- pieniężne spłaty pożyczonych kwot;
- środki pieniężne zapłacone przez leasingobiorcę celem zmniejszenia nieuregulowanych zobowiązań wynikających z leasingu finansowego.

Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej oraz finansowej są prezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych metodą pośrednią, za pomocą której ujawniane są główne kategorie otrzymanych i zapłaconych środków pieniężnych. Ta metoda jest również wykorzystywana w prezentowaniu przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej i finansowej zgodnie z krajowymi uregulowaniami, jednak – jak już wspomniano – to ustawodawca określił główne kategorie otrzymanych i zapłaconych środków pieniężnych.

WAŻNE

Jednostki zmieniające zasady sprawozdawczości finansowej z krajowych standardów rachunkowości na MSSF mogą sporządzić rachunek przepływów pieniężnych na dwa sposoby:

- przekształcić rachunek przepływów pieniężnych sporządzony zgodnie z krajowymi standardami rachunkowości na zgodny z MSSF (zob. przykład na str. 9–10) lub
- sporządzić od początku sprawozdanie z przepływów pieniężnych na podstawie przekształconego sprawozdania z sytuacji finansowej i przekształconego sprawozdania z całkowitych dochodów oraz przekształconych dodatkowych objaśnień i informacji.

Katarzyna Szaruga

biegły rewident,
ECA Sereżyński i Partnerzy sp. z o.o.

PODSTAWA PRAWNA

- MSR 7 *Rachunek przepływów pieniężnych*,
- KSR 1 *Rachunek przepływów pieniężnych*.